

Asia: VN/6550/2024

Lausuntopyyntö Kasvuyrittäjyyden ohjelmasta (sis. Mittelstand)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Elintarviketeollisuusliitto (ETL) kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

ETL pitää hyvänä, että ohjelman valmistelussa on huomioitu myös hallitusohjelman kirjaukset ruokalan kasvuohjelmasta. Keskeistä olisi päästää nopeasti elintarvikevientiä koskevista selvityksistä käytännön tekemisen vaihteeseen. ETL katsoo, että elintarvikealan kasvun kannalta keskeistä on pysyvät ja pitkäjänteiset vienninedistämispalvelut yrityksille. Elintarvikevienti tulisi pitää ensisijaisesti osana uudistettua Team Finland kokonaisuutta eikä tulisi rakentaa siitä kokonaisuudesta erillistä valtio-omisteista vienninedistämistoimintoa.

ETL ehdottaa toimenpiteeseen lisättävän sitä, että Business Finlandin tulisi tarjota elintarvikeyrityksille kohdennettuja palveluita. Nämä palvelut voidaan rahoittaa valtion talousarvioon sisältyvästä biotalouden kasvumäärärahasta. Näin pysyisi vahva yhteys myös muihin yrityspalveluihin kuten T&K (Business Finland) sekä oman ja vieraan pääoman ehtoinen rahoitus (Teollisuussijoitus, Finnvera) ja alueelliset yrityspalvelut (ELY-keskukset). Lisäksi elintarvikeviennin kokonaiskoordinaatio säilyisi Team Finlandissa ja koko kansainvälinen verkosto olisi elintarvikealan käytettävissä. (toimenpide 2 d)

ETL korostaa maa- ja metsätalousministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön välisen yhteistyön tärkeyttä elintarviketeollisuusyritysten kasvun edistämisessä. Muutoin on riski, että syntyy elinkeinopoliittisia katvealueita eri ministeriöiden väliin. Yhteistyön tiivistämistä tarvitaan yli hallinnonrajojen eikä vain TEM-toimijoiden välillä. Toimenpiteeseen tulisi lisätä kirjaus hallinnonrajat ylittävästä yhteistyöstä. Elintarvikealan viennin ja kansainvälistymisen edistämisessä tärkeää on MMM:n, UM:n, TEM:n, Ruokaviraston sekä elinkeinoelämän välinen yhteistyö. (toimenpide 4)

ETL yhtyy esityksen innovaatorahoituksen tasosta huolehtimisesta. On tärkeää varmistaa, että ketju perustutkimuksesta, soveltavaan tutkimukseen ja tutkimustulosten kaupallistamiseen toimii katkeamattomasti. Talouskasvun ja tuottavuuden näkökulmasta yritysten tuottavuutta nostaisi olemassa olevan tiedon ja teknologian hyödyntäminen, ei pelkästään uuden tiedon luominen. Hallitusohjelman mukaan riittävä TKI-rahoitus vauhdittaa elintarvikealalle syntyviä innovaatioita ja investointeja, jotka kasvattavat alan arvonalisää ja työllisyyttä sekä varmistavat huoltovarmuutta ja varautumiskykyä. ETL katsoo, että T&K-rahoitusta ohjattava siten myös kotimarkkinayrityksille ja innovaatioiden tukemiseen. On varmistettava, että Suomen T&K-rahoituslain kriteerit eivät ole muita maita tiukempia siinä, mikä katsotaan T&K toiminnaksi ottaen huomioon myös EU:n TKI-toimintaa koskevan valtioneuvoston päätökset. (toimenpide 5)

ETL kannattaa ehdotusta, että kotimaista pääomasijoitusrahoitusta lisättäisiin uudistamalla verotusta siten, että yleishyödylliset yhteisöt ja säätiöt voivat sijoittaa kasvurahastoihin vastaavalla tavalla kuin suoraan osakkeisiin (toimenpide 8 d).

ETL pitää tärkeänä, että ohjelmassa esitetään T&K-verovähennyksen kehittämistä (toimenpide 2 ja 11). Innovaatioiden tukeminen tulisi saada verokannusteen piiriin.

ETL ehdottaa, että toimenpiteeseen 15 tai 16 lisätään avainhenkilöverotuksen uudistaminen kansainvälisten esimerkkien mukaisesti. Osaavan työvoiman saatavuuden vahvistamiseksi avainhenkilöverotusta tulisi uudistaminen kilpailijamaiden esimerkkien pohjalta. Näin voidaan houkutella Suomeen esimerkiksi tki-henkilöstöä kasvuyrityksiin. Tki-investoinnit ovat käytännössä osaajien henkilöstökuluja.

Meillä on voimassa ulkomailta Suomeen muuttavalle asiantuntijalle 32 prosentin lähdeverotus, niin sanottu avainhenkilövero, joka on vaihtoehto progressiiviselle ansiotuloverotukselle. Nykyinen malli hyödyttää vain niitä, jotka ansaitsevat niin paljon, että heidän veroprosenttinsa olisi muuten yli 32.

Muissa kilpailijamaissa veroetu on kaikkien asiantuntijoiden saatavilla tulotasosta riippumatta. Nykyisessä avainhenkilöveromallissa ei ole etuja tai kannustimia, jotka houkuttelisivat normaalipalkkaisia asiantuntijoita Suomeen, koska he maksavat veroja usein selvästi alle lähdeveroprosentin. Parempi tapa alentaa määräraikaisesti ulkomaisen osaajan veroja olisi maksaa osa palkasta verottomana riippumatta palkan määrästä. Näin tehdään esimerkiksi Ruotsissa. (toimenpide 15 tai 16)

ETL ei pidä perusteltuna kohdentaa T&K-tukia nykyistä painokkaammin kasvuyrityksille. Oikeiden yritysten valikoiminen on käytännössä vaikeaa. Tuottavuuden ja hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta myös valikoimattomilla tuilla saadaan yhteiskunnan kannalta hyötyjä. ETL pitää tärkeänä sitä, että yhä useampi yritys tekisi t&k-toimintaa. Tukien kohdentamisen sijaan uusia tuki-instrumentteja voitaisiin luoda nuorten kasvuyritysten tarpeisiin vastaamiseksi. (toimenpide 18)

ETL ehdottaa lisäystä, että korkeakoulueksintölain uudistaminen tulisi käynnistää, jotta voidaan vahvistaa elinkeinoelämän, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteistyötä innovaatioiden kaupallistamiseksi. (toimenpide19)

ETL pitää tärkeänä sääntelytaakan keventämistä yritysten kasvun vauhdittamiseksi. ETL ehdottaa, että ohjelmaan lisätään ehdotus pitkäjänteisestä ylivaalikaudet ylittävästä työstä sääntelytaakan keventämiseksi. Suomeen tulisi perustaa Ruotsin esimerkin mukaisesti toimielin, jonka tehtävä on tehdä ehdotuksia norminpurkuun ja parempaan sääntelyyn liittyen. (toimenpide 21, uusi kohta c)

ETL ehdottaa, että ohjelmaan lisätään erikseen kohta innovaatiomyönteisen sääntelyn edistämisestä ja sääntelykokeilujen käytöstä yritysten kasvun vauhdittamiseksi. TEM on tehnyt viime vuosina työtä innovaatiomyönteisen sääntelyn edistämiseksi. Tätä työtä on tärkeää jatkaa systemaattisesti. Esimerkiksi elintarvikeyritysten kannalta eurooppalaisen uuselintarvikelainsäädännön sujuvoittaminen mahdollistaisi innovaatioiden tuomisen nopeammin eurooppalaisille sisämarkkinoille vahvistaen yritysten kasvumahdollisuuksia. (toimenpide 21 uusi kohta d).

Ihanus Jukka
Elintarviketeollisuusliitto ry